

Analýza – ochrana před
zápachem z jímky

Rekapitulace Vašeho dotazu

Ve svém dotazu se ptáte na možnosti ochrany před zápachem, který uniká z odpadních jímek Vašich sousedů. Uvádíte, že jste již podávali podnět k zahájení správního řízení podle § 42 správního řádu k vodoprávnímu úřadu obce s rozšířenou působností, avšak jím prováděné kontroly neprobíhaly podle vašich představ. Ptáte se, jaké další možnosti ochrany před zápachem vám právní řád poskytuje.

Naše doporučení

Povinností vlastníka bezodtokové jímky je zajistit, aby odpadní voda z jímky nepoškozovala kvalitu povrchových a podzemních vod v okolí. Důkazem prosakování vody může být zápach. Pokud odpadní voda neuniká a z jímky se přesto šíří zápach, není již v pravomoci vodoprávního úřadu, aby se situací zabýval. Vodoprávní úřad totiž hlídá primárně dodržování povinností souvisejících s ochranou povrchových a podzemních vod. Proti vnikání zápachu a dalších nepříjemných faktorů z okolních pozemků je obecně nejefektivnějším způsobem obrany tzv. sousedská žaloba podle § 1013 občanského zákoníku.

Co se týče podávání podnětu podle § 42 správního řádu, správní úřad sám zhodnotí, jestli jsou dány zákonné podmínky pro zahájení řízení z moci úřední. Ten, kdo podnět podal, tedy na zahájení řízení nemá právní nárok.

Podrobný právní rozbor najdete na straně 3 tohoto dokumentu.

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály. Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály, na které dále v textu odkazujeme:

- manuál [Sousedské vztahy](https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/sousedska-prava/sousedska-prava/rada/sousedske-vztahy),
Dostupný z: <https://frankbold.org/poradna/fungovani-obci-a-uradu/sousedska-prava/sousedska-prava/rada/sousedske-vztahy>

Podrobný právní rozbor

Obecné možnosti obrany před zápachem

Při obraně proti zápachu se postup liší podle jeho původu. Rozlišuje se například zápach způsobený kouřem v domácích topeništích (kotlích) nebo zápach z průmyslových provozů. U ochrany před průmyslovým znečištěním, zákon obecně dává více možností obrátit se na orgány veřejné správy, aby provedly kontrolu, uložily opatření k nápravě a pokuty za přestupky. Pro znečištění způsobené malými zdroji, například jednáním sousedů, jsou možnosti obrany skrze správní úřady omezené.

Podle § 55 odst. 3 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách (dále „vodní zákon“), bezodtoková jímka není vodním dílem. K vlastnictví a provozu objektů označených jako vodní díla se podle vodního zákona váže mnoho povinností, například povinnost udržovat objekt v řádném stavu podle ustanovení § 59 vodního zákona. Vzhledem k tomu, že bezodtoková jímka není vodním dílem, její vlastníci tyto povinnosti explicitně nemají. Vodní zákon stanovuje vlastníkům bezodtokových jímek v § 38 odst. 8 vodního zákona pouze povinnost zajistit zneškodnění obsahu jímky tak, aby nedošlo k ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod. Vodní zákon tedy neukládá vlastníkovi povinnost nakládat s obsahem tak, aby nezapáchal, ale povinnost neohrožovat kvalitu vody.

Vodoprávní úřad (který je součástí obecního úřadu obce s rozšířenou působností) nebo Česká inspekce životního prostředí, si mohou vyžádat doklady, které prokazují toto zodpovědné nakládání. Zápach a ohrožení kvality vody sice mohou mít souvislost, na druhou stranu vodoprávní úřad se po zjištění, že nakládání s odpadem vodu nijak neohrožuje, již zápachem nemusí zabývat.

Charakter podnětu podle § 42 správního řádu a možnosti obrany proti postupu vodoprávního úřadu

Uvádíte, že jste podali k vodoprávnímu úřadu podnět podle § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále „správní řád“). Jedná se o podnět k zahájení řízení z moci úřední. To znamená, že by úřad měl zahájit řízení, pokud jsou naplněny zákonem stanovené podmínky. O tom, zda byly podmínky naplněny, ale rozhodne sám úřad. Z toho plyne, že ten, kdo podnět podal, nemá nárok na zahájení řízení a také nemá nárok, aby úřad rozhodl podle jeho přání.

Kontrolním orgánem dodržování povinnosti vlastníka bezodtokové jímky podle § 38 odst. 8 vodního zákona je vedle vodoprávního úřadu také Česká inspekce životního prostředí. Na tu se můžete také obrátit prostřednictvím podnětu podle § 42 správního řádu. Jak uvádíme výše, na zahájení správního řízení na základě podnětu není nárok. Více o České inspekci životního prostředí se dozvíte na jejích webových stránkách, dostupných zde: <http://www.cizp.cz/> .

Může se stát, že úřad řízení nezahájí, i když se ten, kdo podnět podal, domnívá, že zákonné podmínky pro zahájení řízení jsou naplněny. V tom případě může podat podnět k ochraně před nečinností podle § 80 správního řádu k nadřízenému správnímu orgánu, ve vašem případě k odboru ochrany vod příslušného krajského úřadu. Pokud řízení nebude zahájeno ani na základě podnětu na ochranu před nečinností, můžete dále podat například podnět k Veřejnému ochránci práv. Více o činnosti veřejného ochránce práv a návod k podání stížnosti najdete na webových stránkách úřadu, dostupných zde: <https://www.ochrance.cz/> . Více o bezodtokových jímkách se pak na stránkách této instituce dozvíte zde: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Odpadni-vody.pdf.

Civilní žaloba proti obtěžování zápachem

Ve svém dotazu uvádíte, že nechcete podat civilní žalobu k soudu z důvodu dlouhého trvání a nejistého výsledku. Domníváme se ale, že tzv. sousedská žaloba na základě § 1013 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále „občanský zákoník“), by mohla být nejefektivnějším způsobem vymáhání vašich práv.

Právní předpisy, jejichž dodržování vymáhají správní úřady, se zaměřují spíše na velké a významné objekty, kde je silný veřejný zájem na dodržení zákonných povinností. Navíc jsou právní předpisy, podle kterých správní úřady postupují, velmi konkrétní. Udávají například emisní limity, které je třeba překročit, aby byl zákon porušen.

Žalobu podle § 1013 občanského zákoníku oproti tomu lze podat i proti malému zdroji znečištění způsobenému například právě sousedy. Rozhodující je, že zápach pocházející ze sousedního pozemku přesahuje obvyklou míru (nejsou tu tedy dány emisní limity), a že tento zápach ztěžuje vaše užívání pozemků. Žalobou se můžete domáhat, aby sousedé od činnosti upustili, a také můžete žádat finanční náhradu újmy, kterou vám zápach způsobil. Více o sousedských žalobách se dozvíte v našem manuálu [Sousedské vztahy](#).

Za účelem sepsání a podání takové žaloby se ale doporučujeme obrátit na advokátní kancelář. Také upozorníme, že soudní proces také může trvat i několik let a může být finančně nákladný.

Zpracováno ke dni 7. 4. 2020.

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků. Podrobnější informace o tom, jak poradna funguje, si můžete přečíst [ZDE](#).

Podpořte nás svým darem

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství ve veřejném zájmu. Pro zaslání daru můžete využít [dárcofský formulář](#).
Děkujeme.

Další tipy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává právní manuály k oblastem, na které se často ptáte. Mohlo by Vás zajímat také

- Manuál [Který orgán řeší vypouštění nečistot do vod?](https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/ochrana-ovzdusi-a-vod/ochrana-vod/rada/ktery-organ-resi-vypousteni-necistot-do-vod/)
Dostupný z: <https://frankbold.org/poradna/zivotni-prostredi/ochrana-ovzdusi-a-vod/ochrana-vod/rada/ktery-organ-resi-vypousteni-necistot-do-vod/>

Nabízíme Vám

Naším cílem je podporovat lidi, kteří se aktivně zajímají o dění kolem sebe – Občany 2.0. Nabízíme jim proto služby nad rámec bezplatného právního poradenství. Z Vašeho dotazu jsme nabyli dojmu, že právě Vy do kategorie Občan 2.0 patříte, neboť se aktivně zajímáte o dění ve svém okolí a informujete o něm ostatní občany.

[Staňte se proto i Vy Občanem 2.0](#) a připojte se tak ke stovkám Občanů 2.0 z celé České republiky, kteří se různým způsobem a podle svých možností zapojují do veřejného života.